

Sygn. akt VI Ga 7/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział VI Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Zbigniew Krepski

Sędziowie: SO Małgorzata Bartczak-Sobierajska

SO Joanna Rusińska (spr.)

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2016 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko (...) S.A. w M. (Królestwo Hiszpanii)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 04 listopada 2015 r., sygn. akt V GC 678/15

I. oddała apelację,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 300,00 zł (trzysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego

Małgorzata Bartczak- Sobierajska Zbigniew Krepski Joanna Rusińska

VI Ga 7/16

UZASADNIENIE

(...) S. A. w W. wystąpił do Sądu Rejonowego w Toruniu z pozwem przeciwko (...) S. A. w M. o zapłatę kwoty 1640,14 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. Powód podał, iż w dniu 7.09.2014 r. w O. doszło do uszkodzenia pojazdu marki A. o nr rej. (...) należącego do Ł. S.. Kolidacja została spowodowana J. M., posiadającą polisę OC wykupioną u pozwanej . Powód zgodnie z zawartą umową autocasco przeprowadził postępowanie likwidacyjne, w którym ustalił zakres odszkodowania. Z tytułu szkody w pojeździe przyznano poszkodowanemu odszkodowanie w ogólnej kwocie 22.356,50 zł. Pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności w ramach zawartej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Pozwany dokonał pełnej refundacji odszkodowania wypłaconego przez powoda. Po kolizji powód dokonał usługi holowania, która została wyceniona na kwotę 670,35 zł i zapłacona przez powoda. Powód zapewnił również wynajęcie auta zastępczego. Koszt usługi wykonywanej przez (...)T. R.wynosił 1076,25 zł. Kwota ta również została uiszczona na rzecz T. R. przez powoda. W związku z poniesieniem przez powoda kosztów w ramach usługi assistance, pismem z dnia 23.10.2013 r. wezwał pozwaną do uiszczenia tych kosztów, podając jako podstawę prawną art. 828 par. 1 kc. Pozwany odmówił pokrycie tych kosztów.

W dniu 7 maja 2015 r. Sąd Rejonowy w Toruniu wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany złożył sprzeciw wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwany wskazał, iż odmówił zapłaty ponad kwotę wypłaconego już odszkodowania, albowiem przedłożone przez powoda faktury nie wskazują iż nabywcą usług jest użytkownik uszkodzonego pojazdu. Trudno zatem przyjąć, by w majątku poszkodowanego wystąpił uszczerbek określony w fakturze. Ponadto roszczenie ubezpieczającego do sprawcy szkody przechodzi na ubezpieczyciela przez fakt zapłaty odszkodowania. Jeżeli zatem nie doszło do wypłaty odszkodowania nie można przyjąć, że uzasadniony jest regres ubezpieczeniowy. W ocenie pozwanego nie ziściły się w niniejszej sprawie przesłanki przewidziane w art. 828 kc. Powód dochodzi bowiem kwoty, którą wydatkował w ramach ciężącego na nim względem ubezpieczonego zobowiązania do świadczenia pomocy w przypadkach określonych dobrowolnym ubezpieczeniem assistance.

W dniu 4 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Toruniu wydał wyrok, w którym oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 634 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że Ł. S. – właściciel pojazdu marki A. nr rej. (...) zawarł z (...) S. A. w W. umowę dobrowolnego ubezpieczenia AC wraz pakietem assistance. W dniu 7 września 2011 r., w O. doszło do kolizji w wyniku której został uszkodzony pojazd Ł. S.. Kolizję spowodowała J. M., posiadająca polisę OC wykupioną w pozwanej. Po kolizji samochód Ł. S. został odwieziony na lawecie do B., poszkodowany korzystał nadto z samochodu zastępczego. W dniu 12.09.2011 r. i 30.09.2011 r. T. R. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwa (...) wystawił faktury na rzecz (...) S. A. na kwoty 6814,14 zł i 5750,25 zł. W dniu 4.10.2011 r. powód zapłacił T. R. 670,35 zł oraz w dniu 19.10.2011 r. kwotę 1076,25 zł. Początkowo Ł. S. próbował uzyskać odszkodowanie od ubezpieczyciela sprawcy szkody. Ostatecznie wystąpił do swojego ubezpieczyciela w ramach zawartej umowy AC. Powód wypłacił poszkodowanemu odszkodowanie w kwocie 22356,50 zł, po czym wystąpił do pozwanego o refundację tej kwoty. Na mocy decyzji z dnia 6.12.2011 r. i 9.04.2013 r. pozwany dokonał pełnej refundacji wypłaconego odszkodowania. Pismem z dnia 23.10.2013 r. powód wezwał pozwaną do zwrotu kwoty 1746, 60 zł z tytułu poniesionych kosztów za świadczoną usługę w ramach assistance. Pozwana odmówiła wypłaty tej kwoty wywodząc, iż nie zostały spełnione przesłanki z art. 828 par. 1 kc.

W rozważaniach Sąd Rejonowy wskazał, na jakiej podstawie dokonał ustaleń i ocenił zeznania świadków K. S., Ł. S. jako wiarygodne. Sąd Rejonowy wskazał, że roszczenie ubezpieczającego do sprawcy szkody przechodzi na ubezpieczyciela przez fakt zapłaty odszkodowania. W sytuacji, kiedy nie nastąpiła wypłata odszkodowania na rzecz ubezpieczonego, lecz jego szkoda została naprawiona w inny sposób, przepis art., 828 par. 1 kc nie znajdzie zastosowania. Powód wypłacił poszkodowanemu odszkodowanie z tytułu uszkodzenia pojazdu w kwocie 22.356,50 zł i w tym zakresie pozwany przyjął na siebie odpowiedzialność w ramach regresu ubezpieczeniowego. W ramach świadczenia assistance wynikającego z zawartej z Ł. S. dobrowolnej umowy, powód nie wypłacił odszkodowania, lecz zapewnił świadczenie niepieniężne w postaci holowania i samochodu zastępczego. Roszczenie regresowe, zgodnie z brzmieniem art. 828 par. 1 kc, powstaje z chwilą zapłaty odszkodowania i tylko do wysokości zapłaconej kwoty. Skoro w niniejszej sprawie nie doszło do wypłaty odszkodowania poszkodowanemu, nie zostały spełnione przesłanki z art. 828 par. 1 kc. Ubezpieczenie assistance jest dobrowolnym ubezpieczeniem mającym na celu zapewnienie ubezpieczającemu określonej pomocy i z reguły podstawowy pakiet assistance jest oferowany jako dodatek do polisy OC lub jak to miało miejsce w niniejszej sprawie do polisy AC. Ubezpieczenie assistance nie przewiduje wypłaty odszkodowania ubezpieczeniowego. Hipotetycznie przyjmując, iż zostały spełnione przesłanki z art. 828 par. 1 kc, w ocenie Sądu Rejonowego powód nie udowodnił roszczenia. Powód przedłożył faktury Vat nr (...) wystawione przez T. R. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...), nadto dowody wpłat na kwotę 670,35 zł i 1076,25 zł dokonane na rachunek T. R. (k. 66- 69). Analiza treści przywołanych faktur nie precyzuje w jakiej części odnoszą się do przedmiotowej sprawy. Nie wiadomo natomiast czym jest skserowany pod fakturą fragment dokumentu, przez kogo i w jakich okolicznościach został sporządzony (k. 66). Podobnie należy ocenić wydruk na k. 68v. Świadczenie Ł. S. i K. S. nie potrafili wskazać, przez kogo był organizowany transport na lawecie oraz samochód zastępczy, nie potrafili również określić jakie były koszty z tym związane. Powód nie udowodnił zatem, że wpłacone przez niego na rachunek T. R. kwoty dotyczą konkretnie tej sprawy. Treść art. 828 par. 1 kc nie stwarza domniemania, że suma odszkodowania wypłaconego przez zakład ubezpieczeń odpowiada zakresowi odpowiedzialności osoby, która wyrządziła szkodę. Roszczenie ubezpieczyciela oparte o art. 828 par. 1 kc podlega ogólnym zasadom w zakresie

rozkładu ciężaru dowodu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.01.2010 r. IV CSK 300/09) . O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości. Powód zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na dokonaniu dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, sformułowaniu wniosków logicznie niespójnych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, nierozważenie w sposób wszechstronny i bezstronny całości materiału dowodowego, prowadzące do pominięcia faktu przyporządkowania do przedłożonych faktur za świadczenie usługi assistance specyfikacji, w której wskazany jest numer szkody indywidualizujący osobę poszkodowanego oraz kwotę wypłaty, co poskutkowało błędnym ustaleniem stanu faktycznego sprawy, a w konsekwencji oddaleniem powództwa, podczas gdy na podstawie przedłożonych dokumentów, przy zastosowaniu prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, fakty należało uznać za udowodnione. Ponadto przyjęcie na podstawie materiału dowodowego, że poszkodowany zwolnił pozwanego z długu, w sytuacji gdy dokonał on wyboru wyegzekwowania odszkodowania z AC, do czego miał pełne prawo,

- naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, mianowicie art. 231 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy Sąd winien to uczynić, co doprowadziło do błędnego przekonania, iż odszkodowanie, które nie zostało wypłacone bezpośrednio na konto poszkodowanego prowadzi do problemu z ustaleniem właściwego momentu, od którego roszczenie przechodzi na ubezpieczyciela drugiej strony. W istocie natomiast wniosek logiczny co do faktu wypełnienia przesłanek art. 828 § 1 k.c. powinien zostać wyprowadzony z przedłożonego przez powoda materiału dowodowego jak i z przesłuchania poszkodowanego na rozprawie przed sądem pierwszej instancji. Ponieważ fakt dokonania przelewu wynika z wyciągu rachunku bankowego powoda, w którym wskazany jest numer szkody co wskazuje, że jest to moment tożsamy z wypłatą bezpośrednią na rzecz poszkodowanego, okoliczność ta została potwierdzona przez poszkodowanego, z przesłuchania którego wynika, że powód wywiązał się wobec niego z obowiązku pokrycia kosztów usługi assistance. Fakt powstania odpowiedzialności po stronie pozwanego powinien zostać uznany za udowodniony na podstawie domniemania faktycznego wywiezionego z udowodnionego przez powoda faktu pokrycia kosztów usługi assistance (wyciąg z rachunku bankowego),

- naruszenie przepisów prawa materialnego, mianowicie art. 828 § 1 k.c. w zw. z art. 415 k.c. i art. 361 k.c. poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że art. 828 § 1 k.c. nie znajduje zastosowania w przedmiotowej sprawie, z uwagi na jego wykładnię językową, jednakże wykładnia stosowana przez Sąd I instancji jest zbyt szeroka, ponieważ przepis ten nie wskazuje wyraźnie, że odszkodowanie ma zostać wypłacone bezpośrednio poszkodowanemu. Ponadto przepis ten wyraźnie wskazuje, że „jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Przy dokonaniu właściwej interpretacji przepisu, nie zaś rozszerzającej, powinno się przyjąć, iż wypłata może zostać dokonana na rzecz podmiotu, który świadczył usługę na rzecz poszkodowanego, gdyż ważne jest aby wywiązać się z umowy AC, nie zaś konieczności wypłacenia odszkodowania w formie pieniężnej bezpośrednio na konto poszkodowanego. Taka wykładnia przepisu uniemożliwiłaby dokonywanie refundacji z tytułu assistance w oparciu o wskazany przepis. Odpowiedzialność pozwanego wynika z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdu sprawcy i winna być oceniana z uwzględnieniem zasad dotyczących umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w oparciu o przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej z deliktu (zawinione zachowanie, szkoda oraz związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem sprawcy a szkodą) oraz zgodnie z zasadą pełnej kompensacji. Dokonanie błędnej wykładni przepisu ujawniło się poprzez przyjęcie, iż powodowi nie przysługiwało roszczenie regresowe z art. 828 § 1 k.c. gdyż wypłacenie kwoty 1 408 zł za najem samochodu zastępczego oraz usługę holowania nastąpiło bezpośrednio na rachunek usługobiorcy, a nie poszkodowanego, co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia powództwa, w sytuacji gdy art. 828 § 1 k.c. takiego obowiązku na ubezpieczyciela poszkodowanego nie nakłada.

Wskazując na wymienione zarzuty skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1 640, 14 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje,

Ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i pozostawienie Sądowi I instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za obie instancje.

Pozwany wniósł odpowiedź na apelację, w której zażądał oddalenia apelacji w całości i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przyjmuje za własne ustalenia dokonane przez Sąd I instancji bez potrzeby ich ponownego przytaczania. Chybiony jest zarzut naruszenia prawa procesowego tj. art 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 231 k.p.c.

Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy jest prawidłowa i kwestionowanie ustaleń jedynie w oparciu o własną analizę dowodów, jest niewystarczające dla podważenia konstatacji Sądu pierwszej instancji. Naruszenie normy art. 233 § 1 k.p.c., zakreślającej sądowi granice oceny zebranego materiału dowodowego, wymaga wykazania przez skarżącego uchybienia podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy dowodowej poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (np. wyrok SN z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05, Lex 172176). Ocenie dokonanej przez Sąd I instancji zarzutów takich przedstawić nie można.

Faktury przedstawione przez powoda (wystawione przez T. R.) nie wskazują, że pozostają w związku z wypadkiem komunikacyjnym pojazdu należącego do Ł. S.. W rubryce „nazwa usługi” nie jest wymieniony rodzaj usługi, nie wiadomo więc jakich usług faktury dotyczą, a wskazana wartość usługi nie odpowiada wartości żądanej przez powoda. Skopiowane fragmenty jakiegoś zestawienia (pod fakturami) nie zawierają ani daty wystawienia, ani oznaczenia wystawcy i nie są podpisane. Nie wiadomo więc od kogo pochodzą i nie mają waloru dokumentu prywatnego. Jeżeli chodzi o dowody wpłaty, skarżący podnosi, że jest na nich numer szkody nie podając jednak tego numeru w apelacji. Jak wynika z dokumentu z dnia 24 października 2011 roku – informacji wysłanej przez powoda do poszkodowanego Ł. S. o wysokości przyznanego odszkodowania numer szkody to (...) z dnia 7. 09. 2011 roku. Numer taki nie widnieje na poleceniach przelewu.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 231 k.p.c. Przepis art. 231 k.p.c. znajduje zastosowanie w przypadku, gdy spełnienie przez dochodzącego roszczenia obowiązku udowodnienia danej okoliczności byłoby w praktyce nierealne. Możliwość zastosowania przez sąd domniemania faktycznego nie może być interpretowana jako złagodzenie wynikającego z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. obowiązku dowodzenia przez stronę faktów, z których wywodzi ona skutki prawne. W przedmiotowej sprawie nie ma podstaw do wysnuwania domniemań faktycznych na jakie wskazuje skarżący. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że przesłuchiwani świadkowie tj poszkodowany Ł. S. i jego brat K. S. nie potrafili wskazać przez kogo było organizowane holowanie i kto wynajmował pojazd zastępczy. W żadnym miejscu nie wskazali na T. R..

Niezależnie od powyższego, w realiach tej sprawy, Sąd Okręgowy akceptuje stanowisko Sądu Rejonowego skutkujące odmową uwzględnienia powództwa co do zasady. Nie jest zatem słuszny zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 828 § 1 k.c. w zw. z art. 415 k.c. i art. 361 k.c. W przedmiotowej sprawie powód dochodził na podstawie art. 828 k.c, kosztów związanych z holowaniem pojazdu po kolizji oraz kosztów zapewnienia pojazdu zastępczego,

które to świadczenia powód zapewnił poszkodowanemu w ramach pakietu assistance. Assistance jest dodatkowym, dobrowolnym ubezpieczeniem, mającym na celu zapewnienie ubezpieczonemu dodatkowej pomocy takiej jak np. właśnie holowanie pojazdu i nie polega na wypłacie sum pieniężnych na rzecz poszkodowanego. Skoro powód jako zobowiązany z tego typu umowy spełnił umówione świadczenie na rzecz Ł. S. i zapewnił bezpłatnie holowanie oraz pojazd zastępczy to nie powstała w majątku poszkodowanego szkoda (różnica w stanie majątku). Nie budzi natomiast wątpliwości, że odszkodowanie nie może przekraczać uszczerbku majątkowego poszkodowanego.

Mając powyższe na względzie na podstawie art. 385 k.p.c. należało apelację oddalić jako bezzasadną.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. na zasądzoną kwotę składa się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika procesowego pozwanego – radcy prawnego wynoszące połowę stawki minimalnej.

Małgorzata Bartczak – Sobierajska Zbigniew Krepski Joanna Rusińska